

CEFR-LINKED LANGUAGE DESCRIPTORS FOR HISTORY/CIVICS AND MATHEMATICS LITHUANIAN LANGUAGE VERSION

Eli Moe
Marita Härmälä
Paula Lee Kristmanson
José Pascoal
Meiluté Ramonienė

Language descriptors in Lithuanian

Lithuanian listening - Klausymas mokantis istorijos/visuomenės mokslų ir matematikos

	A2	B1	B2
Faktinės informacijos ir paaiškinimų supratimas	Geba suvokti pagrindinę trumpų, aiškių, paprastų mokytojo ar bendraklasių pateikiamų pristatymų ar paaiškinimų mintį, jei asmenys kalba lėtai ir aiškiai bei duodama laiko kartojimui.	Geba suprasti paprastus mokytojų ir bendraklasių pristatymus ir paaiškinimus apie mokomąjį dalyką.	Geba suprasti sudėtingus mokytojų ir bendraklasių pristatymus ir paaiškinimus apie mokomąjį dalyką.
Instrukcijų ir nurodymų supratimas	Geba suprasti paprastas ir aiškias mokytojų ir bendraklasių instrukcijas apie tai, ką daryti, kai sakoma aiškiai ir lėtai.	Geba suprasti mokytojų ir bendraklasių tiesiogines instrukcijas ir nurodymus, kaip atlikti užduotį.	Geba suprasti (ilgas) sudėtingas instrukcijas ir nurodymus, kaip atlikti užduotį.
Nuomonių supratimas	Geba suprasti, ar asmuo yra už, ar prieš ką nors, jei sakoma lėtai ir aiškiai artikuliuojant.	Geba suprasti pagrindinius požiūrio taškus, išsakomus klasės pokalbiuose ir aiškiose diskusijose istorijos ir socialiniais klausimais.	Geba suprasti išsamiai išreikštą požiūrį, aptariamą per pokalbius bei diskusijas klasėje istorijos ir socialiniais klausimais.
Argumentavimo ir pagrindimo supratimas	Geba suprasti paprastų paaiškinimų pagrindinę mintį, jei sakoma lėtai ir aiškiai artikuliuojant.	Geba suprasti tiesioginius argumentus ir pagrindimą (pavyzdžiui, istorijos ir socialiniais klausimais arba kaip ką nors matematiškai įrodyti).	Geba suprasti argumentavimo ir pagrindimo detales, net jei tam reikalingi keli etapai, skirtingos perspektyvos ir tiek konkrečios, tiek abstrakčios temos (pavyzdžiui istorijos ir socialiniais klausimais arba kaip ką nors matematiškai įrodyti).
Su mokomuoju dalyku susijusių pokalbių ir diskusijų supratimas	Geba suprasti paprastus su mokymo tematika susijusius įprastinius pokalbius, jei kalbama lėtai ir aiškiai bei duodama laiko kartojimui.	Geba suprasti aiškius, tiesmukus, su mokomuoju dalyku susijusius pokalbius.	Geba suprasti sudėtingus pokalbius apie mokomuosius dalykus.
Garso (ir vaizdo) įrašų supratimas	Geba suprasti ir išskirti esmę iš trumpų įrašytų ištraukų, pateikiamų lėtai ir aiškiai, susijusių su gerai žinomais mokomaisiais dalykais.	Geba suprasti esmę iš aiškių, lėtų įrašų bendrine kalba mokomąja tematika.	Geba suprasti daugumą medžiagos iš garso ir vaizdo įrašų, pateikiamų bendrine kalba, mokomąja tematika, ir nustatyti kalbėtojo požiūrį ir nuostatas.

Lithuanian reading - Skaitymasmokantis istorijos/visuomenės mokslų ir matematikos

	A2	B1	B2
Suprasti faktinę informaciją ir paaiškinimus	Geba suprasti svarbiausią informaciją, pateikiamą trumpoje, paprastoje faktinėje mokomojoje medžiagoje pažįstamomis temomis.	Geba išskirti pagrindines išvadas aiškiai parašytoje diskusinėje mokomojoje medžiagoje. Geba nustatyti žodžių ir sakinių prasmę iš konteksto, kai tema yra pažįstama, suprasti pagrindinius dalykus paprastuose faktiniuose tekstuose, jei jų struktūra aiški ir tema pažįstama (pvz., akmenis amžius, prancūzų revoliucija, matematikos tekstai).	Geba išsamiai suprasti faktinius tekstus apie plataus spektro tiek abstrakčias, tiek konkrečias temas mokomojoje medžiagoje.
Suprasti mokymo medžiagos rašytines instrukcijas ir užduotis	Geba suprasti paprastas, įprastines mokomosios medžiagos instrukcijas/užduotis.	Geba suprasti aiškiai parašytas, nesudėtingas mokomosios medžiagos instrukcijas/užduotis.	Geba suprasti ilgas, sudėtingas mokomosios medžiagos instrukcijas/užduotis net ir tuomet, kai jos susideda iš keleto etapų.
Suprasti nuomones	Geba suprasti, ar autorius yra už ar prieš, skaitydamas/a trumpas, paprastas pastraipas.	Geba išskirti skirtingus požiūrio taškus apie istorinius ir socialinius dalykus nesudėtingoje mokomojoje medžiagoje.	Geba suprasti straipsnius ir pranešimus, susijusius su dalyko tematika, kuriuose rašantieji laikosi specifinio požiūrio, ar išsamius požiūrio taškus.
Suprasti argumentus ir pagrindimą	Geba suprasti pagrindinę paprastų paaiškinimų mintį.	Geba suprasti pagrindinę argumentavimo mintį nesudėtingoje mokomojoje medžiagoje (pvz., per patikrinimą).	Geba sekti išsamų argumentavimą ir pagrindimą abstrakčiomis ir konkrečiomis temomis mokomojoje medžiagoje net tuomet, kai tai reikalauja keleto etapų ar skirtingų požiūrio taškų (pavyzdžiui, istoriniais ir socialiniais klausimais arba kaip ką nors matematiškai įrodyti).
Surasti informaciją	Geba rasti ir nustatyti specifinės, numanomos informacijos vietą paprastoje mokomojoje medžiagoje ir internete.	Geba peržvelgti ilgesnius, aiškios struktūros tekstus, kad rastų specifinę reikalingą informaciją.	Geba greitai peržvelgti santykinai ilgus ir sudėtingus tekstus ir nuspręsti, ar verta išsamiau gilintis.
Skaityti ir analizuoti informaciją, grafiškai pateiktą lentelėse, grafikuose, diagramose, simboliais, nuotraukomis, piešiniais ir paveikslais	Geba atpažinti elementarią informaciją, pateiktą paprastose lentelėse, grafikuose, žemėlapiuose, diagramose.	Geba suprasti specifinę informaciją ir išskirti faktus iš lentelių, grafikų, žemėlapių ir diagramų.	Geba analizuoti lenteles, grafikus, žemėlapius ir diagramas ir daryti išvadas apie duomenis.

Lithuanian speaking - Kalbėjimas mokantis istorijos/visuomenės mokslų ir matematikos

	Svarbiausia mokantis istorijos/visuomenės mokslų	Svarbiausia mokantis matematikos	
	A2	B1	B2
Apibūdinti	Geba apibūdinti įvykius, veiksmus paprastais punktais.	Geba perteikti informaciją ir trumpai apibūdinti įvykius, pastebėjimus ir procesus. Geba nesudėtingai apibūdinti, kaip jis/ji mąsto kai sprendžia užduotį. Geba trumpai apibūdinti vaizdinę medžiagą (grafikus, paveikslus, lenteles, piešinius ir t.t.), išskirdamas svarbias ypatybes.	Geba perteikti informaciją ir trumpai apibūdinti įvykius, pastebėjimus ir procesus, išsamiai apibūdinti, kaip jis/ji mąsto kai sprendžia užduotį. Geba aiškiai, išsamiai apibūdinti įvykius, pastebėjimus ir procesus. Geba išsamiai apibūdinti vaizdinę medžiagą (grafikus, paveikslus, lenteles, piešinius ir t.t.), išskirdamas ir svarbias ypatybes, ir reikšmingas detales.
Paaiškinti	Geba paprastais sakiniais paaiškinti, kaip ką nors atlikti ar kas turi būti padaryta.	Geba nesudėtingai paaiškinti ir pateikti priežastis kodėl dalykai, susiję su istorija, visuomene ar matematika, yra tokie, kokie yra, ir kodėl kažkas yra problema.	Geba pateikti įvairių sprendimų ir pasirinkimų pranašumus ir trūkumus. Geba paaiškinti skirtingus reiškinius (pavyzdžiui, istorinius ar matematinius procesus), rezultatus ar požūrius mokomųjų dalykų tematika.
Konstatuoti faktus, nusakyti	Geba trumpai pasisakyti mokomojo dalyko klausimais.	Geba trumpai papasakoti apie planus ir veiksmus, trumpai nusakyti tam tikrą dalyką ar problemą.	Geba aiškiai nusakyti tam tikrą dalyką ar problemą.
Išreikšti nuomonę, diskutuoti	Geba paprastai pasakyti, ką jis/ji galvoja apie vieną ar kitą dalyką, arba ar jis/ji yra už ar prieš kažką.	Geba nesudėtingai paaiškinti, kodėl jis/ji yra prieš ar už kažką.	Geba argumentuoti savo poziciją ir diskutuoti, pritarti ar nepritarti priešingai nuomonei, išsamiai aptarti užduočių sprendimo būdus. Geba diskutuoti ir paaiškinti savo nuostatas aptariamo dalyko atžvilgiu bei pateikti hipotezių. Geba išplėtoti rišlų pagrindimą, logiškai susiedamas mintis ir išplėsdamas bei paremdamas savo teiginius tinkamais pavyzdžiais.
Pateikti argumentus, įrodyti	Geba trumpai ir paprastu, elementariu būdu pateikti priežasčių, kodėl jis/ji kažką atliko ar atliks (mokomojo dalyko kontekste).	Geba trumpai pakalbėti apie tai, kaip ką nors įrodyti. Geba pateikti nesudėtingus argumentus, pavyzdžiui, matematinės užduoties sprendimui, arba skirtingų nuostatų dėl aktualių dalykų priežastis.	Geba nuosekliai paaiškinti, kaip ką nors įrodyti, kad logiškai paremtų galutinę išvadą. Geba pateikti gautų išvadų įrodymus.
Apibendrinti, susumuoti	Geba išskirti ir pats pavartoti raktažodžius, žodžių junginius ar trumpus sakinius iš to, ką pasakė mokytojai arba bendraklasiai.	Geba trumpai paaiškinti gautas išvadas. Geba trumpai apibendrinti grupės darbą	Geba gana tiksliai apibendrinti tai, kas buvo pasakyta ar parašyta.

This is an output of the project *Language skills for successful subject learning: CEFR-linked descriptors for mathematics and history/civics* of the European Centre for Modern Languages (ECML). The ECML is a Council of Europe institution promoting excellence in language education in its member states. <https://www.ecml.at/language-descriptors>

Apibrėžti	Geba trumpai ir paprastai atgaminti matematikos ar istorijos sąvokų apibrėžtį/ apibrėžimą.	Geba nesudėtingai apibrėžti matematikos ar istorijos sąvokas.	Geba paremti apibrėžimą pavyzdžiais.
Vertinti, interpretuoti	Geba paprastais sakiniais pasakyti, ar kas nors yra gerai ar blogai, teigiama ar neigiama.	Geba pateikti priežasčių, dėl kurių koks nors šaltinis yra patikimas arba kodėl kas nors yra pranašumas ar problema.	Geba įvertinti skirtingus šaltinius arba idėjas ir problemos sprendimus, svarstyti priežastis, pasekmes ir hipotetines situacijas.
Lyginti ir priešinti	Geba vartoti paprastą aprašomąją kalbą trumpai ką nors nusakyti ir palyginti dalykus ir skirtingus pasirinkimus/alternatyvas.	Geba nesudėtinga kalba palyginti ir supriešinti skirtingus pasirinkimus/alternatyvas ir sprendimus.	Geba nuodugniai lyginti ir priešinti skirtingus pasirinkimus/alternatyvas, sprendimo būdus, požiūrius, šaltinius ir t.t.
Išreikšti savo mintis taip, kad kiti suprastų ir išsiaiškinti nesusipratimus	Geba išreikšti savo mintis paprasta kalba, jei jam/jai yra padedama. Geba pasakyti, kad nesupranta arba kad kas nors yra negerai.	Geba išreikšti savo mintis taip, kad mokytojas ir bendraklasiai suprastų daugelyje situacijų.	Geba patikrinti, ar jį/ją supranta, pakartoti ir kitaip persakyti mintį.
Kalbėti su mokytojais ir klasės draugais	Geba trumpai pasikalbėti apie įprastinius dalykus su bendraklasiais, jei jie kalba lėtai ir aiškiai ir yra duodama laiko kartojimui.	Geba dalyvauti daugelyje pokalbių klasėje aptariamomis temomis, jei kiti kalba aiškiai ir bendrine kalba.	Geba be išankstinio pasirengimo dalyvauti pokalbyje mokomojo dalyko tema.
Paprašyti paaiškinti	Geba pasakyti, kad neseka minties. Geba paprašyti paaiškinti, jei nesupranta.	Geba paprašyti kalbėtojo paaiškinti ar praplėsti tai, ką pasakė.	Geba užduoti papildomų klausimų patikrinti, ar suprato, ir gauti paaiškinimą dėl neaiškių vietų.
Atsakyti į tai, ką sako kiti žmonės	Geba paprastai atsakyti į tai, ką sako mokytojas ir bendraklasiai.	Geba nesudėtingai atsakyti į tai, ką sako mokytojas ir bendraklasiai.	Geba tinkamai reaguoti į nuostatas, nuomones ir požiūrius klasės diskusijų metu.
Bendrauti grupės darbe	Geba užduoti ir atsakyti į paprastus klausimus gerai pažįstamomis temomis.	Geba padėti išspręsti praktines problemas, kylančias, pvz., projekto darbe, išdėstyti savo nuomonę ir paklausti klasės draugų nuomonės.	Geba prisidėti prie projekcinio darbo pateikdamas/a ir paaiškindamas/a išsamią informaciją įdomiomis temomis. Geba padėti organizuoti darbą, reaguoti į darbo grupės narių mintis, pasiūlyti, kaip toliau tęsti darbą.
Pateikti pristatymą/pateiktį arba pakalbėti apie mokomąjį dalyką klasėje	Geba pateikti trumpą, iš anksto pasiruoštą ir paprastą pristatymą tam tikra tema arba pakalbėti tam tikra tema, kuri buvo nagrinėjama klasėje.	Geba pateikti iš anksto paruoštą, tiesioginį pristatymą apie mokomąjį dalyką arba pakalbėti kokia nors tema, pavyzdžiui, apie skirtingus skaičiavimų tipus, istorinį laikotarpį ar aktualią socialinę problemą bei atsakyti į aiškius klausimus, jei yra laiko kartojimui.	Geba pateikti aiškų ir sistemingai paruoštą pristatymą mokomojo dalyko tema, pavyzdžiui, pristatyti skirtingus skaičiavimo metodus arba istorinius/aktualesius konfliktus iš skirtingų požiūrio taškų, ir išryškinti, pabrėžti svarbiausius dalykus. spontaniškai atsitraukti nuo pasiruošto plano pristatymo metu ir pasigilinti į klausimus, iškeltus bendraklasių ar mokytojo.

Lithuanian writing - Rašymas mokantis istorijos/visuomenės mokslų ir matematikos

	A2	B1	B2
	Svarbiausia mokantis istorijos/visuomenės mokslų		
	Svarbiausia mokantis matematikos		
Aprašyti	Geba parašyti labai trumpus, elementarius įvykių ir veiksmų apibūdinimus.	Geba perteikti informaciją ir trumpai aprašyti įvykius, pastebėjimus ir procesus. Geba trumpai aprašyti vaizdinę medžiagą (diagramą, paveikslą, lentelę, piešinį ir t.t.), pažymint svarbias ypatybes. Geba nesudėtingai aprašyti, kaip mąsto, kai sprendžia užduotį.	Geba perteikti raštu detalią informaciją. Geba aiškiai ir detaliam aprašyti įvykius, pastebėjimus, procesus. Geba išsamiai aprašyti vaizdinę medžiagą (diagramą, paveikslą, lentelę, piešinį ir t.t.) ir pažymėti tiek svarbias ypatybes, tiek svarbias detales. Geba išsamiai aprašyti, kaip mąsto, kai sprendžia užduotį.
Paaiškinti	Geba paprastai paaiškinti, kaip ką nors atlikti arba kaip kas nors buvo atlikta.	Geba nesudėtingai paaiškinti ir pateikti priežastis, kodėl su istorija/ visuomene ar matematika susiję dalykai yra tokie, kokie yra, ir kodėl kas nors yra problema.	Geba paaiškinti skirtingus reiškinius (pavyzdžiui istorinius ar matematinius procesus), rezultatus ar požiūrius, susijusius su mokomuoju dalyku. Geba pateikti įvairių sprendimų ir pasirinkimų pranašumus ir trūkumus.
Konstatuoti, nusakyti	Geba pateikti trumpus apibūdinimus mokomojo dalyko tema.	Geba trumpai paaiškinti planus ir veiksmus. Geba bendrais bruožais nusakyti dalyką ar problemą.	Geba aiškiai nusakyti dalyką ar problemą.
Išreikšti nuomonę, diskutuoti	Geba paprastai išreikšti tai, ką mano apie vieną ar kitą dalyką, arba ar jis/ji yra už ar prieš kažką.	Geba raštu nesudėtingai paaiškinti, kodėl jis/ji yra už ar prieš kažką.	Geba išsamiai diskutuoti apie su mokomuoju dalyku susijusias sąvokas, pavyzdžiui, demokratiją, santykį tarp meilės ir seksualumo (istorija/civilinė teisė), matematinių problemų sprendimus arba skirtingus duomenų pristatymo būdus.
Agumentuoti, įrodyti	Geba trumpai ir paprastu, elementariu būdu pateikti priežastis, kodėl jis/ji kažką atliko ar atliks (mokomojo dalyko kontekste).	Geba pateikti nesudėtingų argumentų, pavyzdžiui, matematinės užduoties sprendimui arba skirtingų nuostatų dėl aktualių dalykų priežastis.	Geba raštu įrodyti palaipsniui, struktūruotai ir logiškai pateikiant argumentus, paremiant galutinę išvadą. Geba raštu išreikšti prieitų išvadų įrodymus.
Apibendrinti	Geba išrinkti ir pavartoti raktažodžius, žodžių junginius ir trumpus sakinius iš trumpo teksto.	Geba paprastai performuluoti trumpus rašinius, naudodamas/a originalią žodžių tvarką. Geba išrinkti trumpą informaciją iš skirtingų šaltinių ir ją apibendrinti raštu.	Geba apibendrinti platų informacijos ir argumentų spektrą iš daugelio šaltinių.
Apibūdinti	Geba trumpai ir paprastai atgaminti matematikos ar istorijos sąvokų apibrėžtį/ apibrėžimą.	Geba nesudėtingai raštu apibrėžti matematines ar istorines sąvokas.	Geba išsamiai apibrėžti matematines ar istorines sąvokas, paremti apibrėžimą išsamiais iliustracijomis ir pavyzdžiais.

Struktūruoti tekstą	Geba parašyti trumpą tekstą, kopijuodamas elementarius pavyzdžius/šablonus.	Geba struktūruoti tekstą su įvadu, pagrindine dalimi ir pabaiga.	Geba kurti ilgą, suprantamą, nuoseklų, logišką, struktūruotą rašytinį tekstą.
Vertinti, interpretuoti	Geba paprastais sakiniais parašyti, ar kažkas yra gera ar bloga, teigiama ar neigiama.	Geba pateikti priežasčių, dėl kurių koks nors šaltinis yra patikimas arba kodėl kas nors yra pranašumas ar problema.	Geba įvertinti skirtingus šaltinius ar idėjas ir problemos sprendimus. Geba iškelti hipotezių apie priežastis, pasekmes ir hipotetines situacijas.
Lyginti ir priešinti	Geba vartoti paprastą aprašomąją kalbą pateikti trumpiems teiginiams apie vieną ar kitą dalyką ir palyginti dalykus ir skirtingus pasirinkimus/alternatyvas.	Geba nesudėtingai lyginti ir priešinti skirtingus pasirinkimus/alternatyvas ir sprendimus.	Geba nuosekliai lyginti ir priešinti skirtingus pasirinkimus/alternatyvas, sprendimus, požiūrius, šaltinius ir t.t.
Dirbti su formomis, lentelėmis, grafikais	Geba surūšiuoti elementarią informaciją į formas, sąrašus ar diagramas pagal mokymo užduotis.	Geba užpildyti formas ir diagramas reikalinga išsamia informacija atsakydamas/a į dalyko užduotį.	Geba sukurti lenteles, diagramas ir t.t. bei struktūruoti informaciją, pavyzdžiui lyginant ir priešinant informaciją ir turint omenyje skaitytojus.

Language descriptors

www.ecml.at

The European Centre for Modern Languages is a Council of Europe institution promoting excellence in language education in its member states.

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 46 member states, including all members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

LT